

UDSTILLINGSKONCEPT

26. marts - 06. september 2026

FREDERIKSBORGS GOBELINER FREDERIKSBORG

EN PORTAL TIL SKØNVIRKE OG KVINDelige ENTREPRENØRER

Frederiksborgs gobeliner – en portal til skønvirke og kvindelige entreprenører

Udstillingen vises i museets riddersal og tilstødende sale d. 26. marts – 06. september 2026

I en tid hvor vi fejrer den stressreducerende langsomhed i broderi, vævning og strikning, og hvor vi ser tydelige spor af traditionelle håndværks indflydelse på samtidskunsten, forbereder vi på Frederiksborg en monumental udstilling om riddersalens gobeliner. Netop her gik Christian den IVs oprindelige serie af monumentale vævede tapeter tabt under slotsbranden i 1859. Historien om, hvordan gobelinerne omkring år 1900 blev genskabt af en markant gruppe moderne kvinder, sætter den aktuelle interesse for håndarbejde, tekstil og trådenes veje og vildveje i et inspirerende perspektiv. Ikke mindst viser den, at netop tråd og væv også tidligere har spillet en afgørende rolle for nytænkning af både kunsthåndværk og billedkunst.

En glansperiode for gobelinvævning i Danmark

Frederiksborgmuseets gobelinvævestuer blev etableret og drevet i en tid, hvor kvindesagen eksploderede i Danmark. Gennem de 28 år hvor mere end 30 kvinder var ansat til at genskabe Christian IVs gobeliner, indførtes stemmeret for kvinder, nogle af de første universitetsuddannede kvinder trådte frem, en lang række faglige organisationer for kvindehverv blev etableret og kvinder fik sæde i menighedsrådene. Den første kvindelige minister nåede endda at blive udnævnt i 1924 inden de sidste gobeliner blev klippet af vævene.

Inden for ved vævene blæste der også nye vinde. Med det nationalhistoriske museums ambitiøse gobelinprojekt, som selvsagt omfattende den første danske gobelinvæveskole, indledtes en blomstringstid for vævekunsten i Danmark, hvor adskillige af tidens kunstnere og kunsthåndværkere kastede sig over disciplinen.

Frederiksborg som ramme om kvindeligt entreprenørskab

Udstillingen viser dermed hvordan Frederiksborgmuseets nationalhistoriske initiativ kunne skabe grobund for vævestuer som moderne virksomheder drevet af kvinder og for kvinder. Virksomheder, hvor kvindeligt entreprenørskab fik nye og tilsyneladende rige udfoldelsesmuligheder, og skabte plads for arbejdsforhold, hvor væverne fik lønforhøjelser, udvidede pauser, kompetenceudvikling, sygeforsikring og pension.

En af de tonstunge 6,5 meter lange opretstående haute-lisse væve, der gav plads til syv vævere på samme tid. Væven blev produceret efter anvisninger fra den navnkundige producent af vævede tapeter, Les Gobelins i Paris. Stole og fodskamler var bestilt hos Danmarks første kvindelige snedker Sophy Christensen.

Broderimønster til bort. Fra Kristiane Konstantin-Hansen og Johanne Bindsbølls broderiforretning "Borden", 1890'erne.

Agnes Slott-Møller (kunstner) Emma Fischer (væver). Kronprinsesse Louise i skikkelse af dronning Margrethe I, 1895. Signeret af både kunstner og væver. Billedtæppe. 195 x 253 cm. I kongehusets eje.

En prisme der belyser skønvirkeperioden

Hermed sammenvæver fortællingen om gobelinprojektet på Frederiksborg nationalhistorie, historiefortælling, kvindesag, nytænkning og entreprenørskab, kvindelige pionerer og en ny bølge inden for vævekunst, kunst og kunsthåndværk. Gobelinerne præsenteres som en prisme, der kaster lys over talrige aspekter af det vigtige samarbejde mellem kunsthåndværkere, kunstnere og arkitekter, der kendetegnede skønvirkeperioden.

Værkmæssigt folder udstillingen sig ud i spændingsfeltet mellem dekorative bordurer, der taler ind i den aktuelle skønvirkestil i tiden omkring 1900 og historiske kronings- og slagscener produceret og reproduceret af en lang portefølje af mandlige historiemalere. Fra barokkens danske hofmaler Karel van Mander frem til historiemaleren og skønvirkekunstneren Christen Nielsen Overgaard. En langstrakt traditionsbevarende og patriarkalsk kronologi, som vi nu sætter i dialog med markante moderne kvindelige kunstnere og kunsthåndværkere. Aktører, som pioneren og entreprenøren Kristiane Konstantin-Hansen samlede og organiserede, så de kunne kastede sig over arbejdet med vævekunsten. Som et led i dette løfter vi sløret for hvilke hidtil ukendte kvinder, der gemmer sig bag vævernes navne.

I prismens brede spektrum samler projektet på ny og tankevækkende vis en række sammenhænge, modsætninger og paradokser, og besvarer spørgsmål som:

- Hvordan forhandles modsætningerne mellem gobelinernes motiver, der viser krigshistorie, bataljemaleri (van Manders oprindelige tæpper viste Chr IVs sejr i Kalmarskrigen) og de udøvende vævere, der overvejende var moderne kvinder og aktive på kvindesagens platforme, hvor fredsaktivisme udgjorde et blandt mange spor?
- Hvordan kunne rekonstruktion og gentagelser af de historiske motiver i traditionelle teknikker sameksistere med et nyt, moderne og originalt arbejde med kunsthåndværket i tråd med tidens skønvirkebevægelse?
- Hvilken indflydelse havde væverne på det færdige resultat? Kan inddragelsen af iøjnefaldende mælkebøtter i forgrunden af scenen, der viser Kalmars belejring, være et bidrag fra væverne inspireret af netop denne ukrudtsblomsts betydning som symbol på kvindesagen?
- Og ikke mindst: Hvilke motiver blev udført på vævene i Frederiksborgmuseets to gobelinvævestuer, når man fra tid til anden ikke arbejdede på de monumentale historiske scener og bordurer? Hvilke skitser og ideer til motiver blev udvekslet mellem kunstnere og vævere i de mange timer, hvor de arbejdede side ved side på de monumentale gobelinvæve?

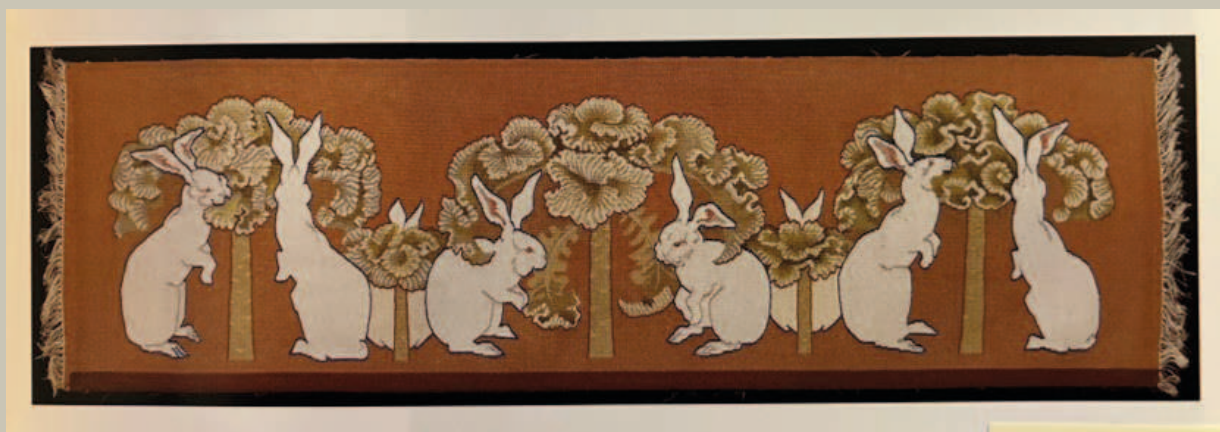
Udstillingen inddrager en række forskellige værktøyer

Værker og genstande omfatter en kolossal gobelinvæv og et imponerende procesmateriale, der viser gobelinerens genskabelse, tillige med fotografier, der dokumenterer kulturen og netværket ved væverne. Dertil en lang række af de vigtige samtidige billedtæpper, broderede bannere og puder mv., der bidrog til at forny billedvævning, tekstilkunst og kunsthåndværk i perioden. De vævede værker vises i samspil med malerier og arbejder på papir, der dokumenterer, hvordan motiver udvikledes af både mandlige og kvindelige aktører på tværs af de mange medier.

Udstillingens værker er produceret af de moderne kvinder, der, som Agnes Slott-Møller, Susette Holten, født Skovgaard, Dagmar Olrik, norske Frida Hansen og andre, som både kunstnere og kunsthåndværkere brød med tidens forventninger til deres køn, og ikke sjældent i tæt dialog med kvindesagens agendaer og motivverden udførte nytænkende og radikale eksempler på, hvad vævedisciplinen kunne fremvise. Samtidig med at udstillingen for første gang synliggør de kvindelige aktører, der var involveret i genskabelsen af gobelinerne på Frederiksborg, viser den hvordan adskillige vigtige motiver opstod i et samspil mellem vævere og billedkunstnere og kunsthåndværkere af begge køn. Kunstnere som Joakim Skovgaard, Lorenz Frølich og norske Gerhardt Munthe hører derfor også til blandt de repræsenterede kunstnere.

Publikation

I forbindelse med udstillingen udgiver Frederiksborg en rigt illustreret forskningsbaseret publikation, der rummer tekster af museets forskningschef, Lone Kølle Martinsen, seniorforsker Tine Langhoff Larsen og udstillingens kurator og projektforsker Lene Bøgh Rønberg.

Elise Konstantin-Hansen (kunstner) Kristiane Konstantin-Hansen og Johanne Bindsbøll (vævere), Kaniner og grøntkål. 1900.
Gobelin. 42,5 x 142 cm. Designmuseum Danmark.